

Trešdiena, 2014. gada 5. februāra

P7_TA(2014)0076

Apdrošināšana pret dabas katastrofām un cilvēku izraisītām katastrofām

Eiropas Parlamenta 2014. gada 5. februāra rezolūcija par apdrošināšanu pret dabas vai cilvēka izraisītām katastrofām 2013/2174(INI)

(2017/C 093/12)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas 2013. gada 16. aprīļa Zaļo grāmatu par apdrošināšanu pret dabas vai cilvēka izraisītām katastrofām (COM(2013)0213),
 - ņemot vērā Komisijas 2013. gada 16. aprīļa paziņojumu "Pielāgošanās klimata pārmaiņām: ES stratēģija" (COM(2013)0216),
 - ņemot vērā Komisijas organizēto sabiedrisko apspriešanu par Zaļo grāmatu no 2013. gada 16. aprīļa līdz 2013. gada 15. jūlijam,
 - ņemot vērā Eiropas Vides aģentūras Ziņojumu Nr. 12/2012 "Klimata pārmaiņas, ietekme un neaizsargātība Eiropā 2012. gadā, uz rādītājiem balstīts ziņojums",
 - ņemot vērā Eiropas Kopīgā pētniecības centra 2012. gada septembra ziņojumu "Dabas katastrofas — risku būtiskums un apdrošināšanas segums Eiropas Savienībā",
 - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 5. pantu,
 - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
 - ņemot vērā Ekonomikas un monetārās komitejas ziņojumu (A7-0005/2014),
- A. tā kā izplatības rādītājs, ar ko starptautiskā mērogā nosaka atbildzināmo apdrošināšanas prēmiju procentuālo apjomu no valsts IKP, dalībvalstīs ir atšķirīgs un tā kā to ekonomikas zaudējumu apjomu, kuri saistīti ar laika apstākļiem, neraksturo vienādi dalībvalstu rādītāji;
- B. tā kā no dažādajiem izplatības rādītājiem dalībvalstīs, ko iespaido tiesiskas, ģeofiziskas, vēsturiskas un kultūras atšķirības un no tām izrietošā pieprasījuma atšķirība, var secināt, ka nepieciešama rīcība Eiropas līmenī, visvairāk informācijas un novēršanas pasākumu jomā;
- C. tā kā stāvoklis ES apdrošināšanas tirgū ir dažāds, jo dalībvalstīs ir pakļautas atšķirīgiem riskiem un dabas katastrofām, un tā kā dabas katastrofu prognozējamība ir atkarīga no dažādiem faktoriem (meteoroloģiskiem, hidroloģiskiem, ģeofiziskiem utt.);
- D. tā kā no 1980. gada līdz 2011. gadam neliels skaits lielu katastrofu izmaksāja gandrīz pusi no visām izmaksām, kas saistītas ar laika apstākļiem; tā kā dabas un cilvēka izraisītas katastrofas rada finansiālu risku visur, kur tās notiek;
- E. tā kā vētras, meža ugunsgrēki, upju pārplūšana un lietusgāžu izraisīti plūdi ir tie, kas rada galvenos dabas katastrofu izraisītus riskus Eiropā, un tā kā pat tad, ja tie notiek aizvien biežāk, nav iespējams aprēķināt zaudējuma atlīdzinājumu un izmaksas šo katastrofu seku novēršanai;
- F. tā kā iedzīvotāji bieži neizprot potenciālos riskus, kurus izraisa laika apstākļi, vai arī gan personas, gan kopienas nopietni nenovērtē ne dabas katastrofu radītus riskus, ne savas nepietiekamās sagatavošanās sekas;
- G. tā kā, no vienas puses, dabas katastrofas ir atkarīgas no meteoroloģiskiem un ģeogrāfiskiem apstākļiem, bet, no otras puses, cilvēka izraisītas katastrofas notiek nepareizas izturēšanās vai nepietiekamas riska pārvaldības dēļ;
- H. tā kā dažu dabas katastrofu radītās sekas atsevišķos gadījumos pastiprina piemērotu piesardzības pasākumu trūkums no valdību, vietējo pašpārvalžu un iedzīvotāju puses;
- I. tā kā, ņemot vērā cilvēka izraisītas katastrofas, drošības noteikumu ievērošana un optimizācija ir ļoti svarīga negadījumu novēršanai;

Trešdiena, 2014. gada 5. februāra

- J. tā kā dabas katastrofu apdrošināšanas tirgu ietekmē preventīvu pasākumu apjoms, pielāgojoties klimata pārmaiņām (piemēram, aizsardzības sistēmas pret plūdiem izveide vai agrīna meža ugunsgrēku konstatēšana un reaģēšanas uz tiem spēju uzlabošana), bet cilvēka izraisītu katastrofu apdrošināšanas tirgus mērķis ir ievērot atbildības prasības, ko uzliek drošības standarti, tāpēc nav lietderīgi vienādi izskatīt īpašuma apdrošināšanu pret bojājumiem un civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu,

Novērsšana un informēšana

1. uzskata, ka novērsšana ir vissvarīgākais faktors, aizsargājot cilvēkus un izvairoties no zaudējumiem, kurus izraisa negaidīti notikumi; norāda uz ES nozīmīgu atbildīgākas sabiedrības veidošanu, kas pietiekami velta uzmanību aizsargpasākumiem, un risku novēršanas kultūras radīšanu, palielinot iedzīvotāju izpratni par dabas un cilvēka izraisītiem riskiem;
2. uzskata, ka dziļāki pētījumi varētu dot sīki izstrādātu, dažādu situāciju sistēmu vides risku izpratnei un novēršanai, tādējādi mazinot nenoteiktību šajā jomā; atzinīgi vērtē partnerattiecības starp apdrošināšanas uzņēmumiem un pētniecības institūtiem, kuru mērķis ir apvienot resursus, prasmes un zināšanas par riskiem, lai labāk saprastu iesaistītos jautājumus, tādējādi sagatavojot iedzīvotājus un to kopienas labāk stāties pretim riskiem, kas saistīti ar dabas katastrofām;
3. uzskata, ka informācija ir būtiska šādu katastrofu novēršanai un mazināšanai; tāpēc aicina ciešāk sadarboties dalībvalstīm un privātajam sektoram, lai nodrošinātu iedzīvotājiem svarīgo informāciju attiecībā uz riskiem, ar ko tie saskaras;
4. uzskata, ka ES un valstu iestādes var radīt skaidru pievienoto vērtību, atbalstot cilvēku atbildīgu rīcību un daloties ar paraugpraksi par riska novēršanu un mazināšanu starp dalībvalstīm un reģionāli, un atzinīgi vērtē atbalstu kampaņām, kuru mērķis ir uzlabot cilvēku izpratni par dabas katastrofu izraisītiem riskiem un zināšanas par ģeogrāfiju un klimatu;
5. norāda, ka vietējo iestāžu un ieinteresētu personu iesaistīšanās lēmumu pieņemšanā par pilsētu plānošanu un pilsētu attīstību varētu uzlabot dabas katastrofu pārvaldību; uzskata, ka ciešāka sadarbība starp valsts un privāto sektoru varētu palīdzēt dalībvalstīm un vietējām iestādēm noteikt augsta riska teritorijas, nolemt veikt novēršanas pasākumus un sagatavoties saskaņotai rīcībai;
6. aicina dalībvalstis un valsts iestādes veikt piemērotus novēršanas pasākumus, lai mazinātu dabas katastrofu sekas; aicina valdības izveidot un uzturēt reaģēšanas vienības krīzes situācijām, lai mazinātu šādu katastrofu sekas;
7. aicina dalībvalstis apmainīties ar paraugpraksi un pieredzi, lai aizsargātu iedzīvotājus no negaidītiem notikumiem un izveidotu tīklu informācijas apmaiņai, un vienoties par pārrobežu koordināciju un pārvaldību;

Apdrošināšanas tirgus

8. atzinīgi vērtē Komisijas centienus palielināt izpratni par katastrofām, bet uzsver, ka dabas un cilvēka izraisītām katastrofām ir vajadzīga atšķirīga apdrošināšana, kuru segtu divi dažādi apdrošināšanas tirgi, un tāpēc šīs katastrofas nevar izskatīt kopā pat tad, ja ir gadījumi, kad cilvēka lēmumi palielina pakļautību dabas katastrofu riskam;
9. uzsver, ka ES nevajadzētu radīt atbildības noteikumus, kas pārklājas un ir pretrunīgi; norāda, ka lielākajā daļā dalībvalstu ir kāda veida uz apdrošināšanu balstīta sistēma plūdiem un citiem dabas radītiem zaudējumiem; norāda, ka šo sistēmu var papildināt ar valsts fondiem, lai atlīdzinātu līdzekļus, kurus nevar privāti apdrošināt, un ka ar valsts fondiem var arī atlīdzināt apdrošināšanas prasības, kas pārsniedz maksimālo apmēru, vai cita veida īpaši smagus zaudējumus; turklāt uzskata, ka dalībvalsts var piedalīties zaudējumu atlīdzināšanā, paredzot pārapirošināšanu; tomēr uzskata, ka šīs sistēmas atšķiras daudzos aspektos un tās apvienot nav piesardzīgi vai nepieciešami;
10. norāda, ka Regula (EK) Nr. 2012/2002, ar ko izveido Eiropas Savienības Solidaritātes fondu, ir pamats Kopienas darbībām lielu katastrofu gadījumā, un regulā skaidri norādīts, ka "Kopienas rīcība neatbrīvo no atbildības trešās personas, kuras saskaņā ar principu "piesārņotājs maksā" ir pirmkārt atbildīgas par pašu radītajiem postījumiem vai kuras apiet aizsargpasākumus dalībvalstu un Kopienas līmenī";

Trešdiena, 2014. gada 5. februāra

11. mudina Komisiju garantēt vieglu piekļuvi attiecīgajai informācijai, tostarp salīdzinošai statistikai, un dalībvalstis publicēt skaidrus un precīzus datus, lai atvieglotu patērētājiem, kopienām un uzņēmumiem lēmumu pieņemšanu par dabas katastrofu apdrošināšanu; uzskata, ka standarta formātu ieviešana, kas pamatojas uz notikumu atšķirīgu klasifikāciju, varētu būt lietderīga;
12. atgādina, ka dabas katastrofas ietekmē gan privātas mājsaimniecības, gan uzņēmumu darbību, un mudina apdrošināšanas uzņēmumus par galveno pieeju apdrošināšanai katastrofu gadījumā izmantot uz risku balstītus izceļojumus; aicina dalībvalstis ierosināt stimulus, ar kuriem mudināt iedzīvotājus aizsargāt sevi un apdrošināt savu īpašumu pret zaudējumiem, un ierosināt stimulus, kas atbilstu apdrošināšanas vajadzībām ekoloģiskās atbildības jomā, piemēram, uzņēmumiem kalnrūpniecības, gāzes, ķīmijas un kodoliekārtu nozarē;
13. aicina apdrošināšanas uzņēmumus izskaidrot klientiem piedāvātos līgumus un sniegt informāciju par iespējamajām alternatīvām un to ietekmi uz apdrošināšanas seguma cenu, lai klienti varētu izdarīt pienācīgu izvēli; aicina apdrošināšanas uzņēmumus klientiem un potenciālajiem klientiem sniegt skaidru un visaptverošu informāciju;
14. atzīst klientu vajadzību saprast, kāds segums viņiem ir sniegts un kā tas darbosies, kad riski materializēsies; norāda, ka klientiem jābūt pilnā mērā informētiem par visiem noteikumiem un nosacījumiem, tostarp par procedūrām, lai atteiktos no līguma un izteiktu sūdzības, un par šādām procedūrām piemērojamiem termiņiem, kad viņi iegādājas apdrošināšanas produktus, kā arī pirms līguma parakstīšanas; uzskata, ka uz risku balstītai cenai būtu jābūt centrālai attiecībā uz apdrošināšanas seguma pieejamību; uzskata, ka patērētāju aizsardzībai ir jābūt ES un dalībvalstu rūpju lokā;

Neobligātā apdrošināšana

15. atgādina, ka galu galā tieši valstij vai reģionālajām iestādēm ir lielākais netiešo vai tiešo izmaksu slogs par zaudējumiem gan dabas, gan cilvēka izraisītu katastrofu gadījumā, un ierosina, lai dalībvalstis un reģionālās iestādes atzīst, ka risku novēršana ir svarīga, un padara to par ieguldījumu stratēģijas pilāru, jo efektīvāk ir mazināt katastrofu iespēju, nevis tikai paredzēt apdrošināšanas segumu un pēc tam kompensēt katastrofu radītos zaudējumus;
16. uzsver bezatbildīgas rīcības risku, ja iedzīvotāji pamatojas uz pieņēmumu, ka valdība izmantos valsts budžeta līdzekļus, lai segtu viņu zaudējumus; tāpēc kritizē rīcību un pasākumus, kas varētu atturēt iedzīvotājus vai kopienas no līdzekļu izvēlēšanās, lai sevi aizsargātu; uzskata, ka iedzīvotājiem ir jāuzņemas sava atbildības daļa un kompensācijām nevajadzētu segt visus zaudējumus;
17. atgādina, ka šajā sektorā ir jāievēro individuāla atbildība, un apzinās dalībvalstu centienus apvienot individuālas atbildības veicināšanu ar valdības iejaukšanos;
18. secina, ka šajā jomā nav tirgus kropļojumu, kas pamatotu iejaukšanos Eiropas līmenī, un neuzskata, ka šajā jautājumā būtu piemērots visiem vienāds risinājums; atgādina, ka katram gadījumam piemēroti apdrošināšanas produkti ir atkarīgi no daudziem apstākļiem, piemēram, risku veida, to iespējamās kvantitātes un kvalitātes, novēršanas kultūras, sagatavotības līmeņa un rīcības spējas un dalībvalsts un reģionālo iestāžu pieejas attiecībā uz risku uzraudzību un sagatavošanos;
19. uzskata, ka elastīgs dabas katastrofu apdrošināšanas tirgus ļauj apdrošināšanas uzņēmumiem pielāgot savus produktus dažādiem apstākļiem, un ir pārliecināts, ka neobligāta sistēma ir vislabākais veids, kā izstrādāt produktus, kas atbilst dabas apstākļu riskiem attiecīgajā ģeogrāfiskajā teritorijā;

o

o o

20. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai un dalībvalstu parlamentiem.